MINI EXPLORAREA DREPTULUI UMANITAR

MINI EDU | Explorarea Dreptului Umanitar
MODUL EDUCAȚIONAL PENTRU TINERI

ICRC

Mini EDU

Esenţa dreptului internaţional umanitar

Mini EDU este o resursă pentru explorarea principiilor şi regulilor de bază ale dreptului internaţional umanitar (DIU). Este compus din cinci seturi de module de învăţare secvenţiale, fiecare având o durată de 45 de minute, destinate formării formale şi non-formale pentru tineri şi alte grupuri interesate. Poate fi folosit în cadrul unui workshop de jumătate de zi sau de-a lungul a cinci şedinţe separate. Mini EDU, care a fost conceput de Comitetul Internaţional de Cruce Roşie (CIRC), este o versiune scurtă şi modificată a programului educaţional Explorarea Dreptului Umanitar (EDU). Conţine o serie de exerciţii şi materiale resursă noi. În cursul dezvoltării a fost testat pe 500 de participanţi din 20 de ţări.

Materiale de studiu sunt bazate pe exeprienţe reale şi arată cum DIU încearcă să protejeze viaţa şi demnitatea umană în timpul unui conflict armat şi să previnã sau să reducă suferinţele şi devastările cauzate de război. Prin studierea unor situaţii în care au fost implicate diverse persoane – comportamentul acestora şi dilemele prin care au trecut – participanţii îşi vor dezvolta o nouă perspectivă şi vor începe să înţeleagă nevoia existenţei regulilor în timpul conflictelor armate şi complexitatea aplicării acestora.

Mini EDU foloseşte aceeaşi metodologie interactivă ca şi programul EDU. Prin dezvoltarea competenţelor şi construirea conceptelor precum “demnitate umană” şi “act umanitar” favorizează dezvoltarea perspectivei umanitare.

Moderatorii nu trebuie să fie experţi DIU pentru a putea preda în mod eficient Mini EDU. Rolul acestora este să ghideze explorarea percepţiilor, atitudinilor şi conţinutului. Resursele pentru moderator incluse pentru diferitele module le oferă informaţii de fond asupra subiectelor propuse. Ghidul DIU* oferă informaţii adiţionale despre DIU într-un format direct.

Pentru predarea Mini EDU este nevoie de un număr mic de resurse. Fotocopii ale resurselor pentru participanţi şi o tablă pentru notare sunt resursele necesare programului Mini EDU. Dacă nu este posibil să vizionaţi materiale video, le puteţi înlocui cu transcrieri ale videoclipurilor şi imaginile puse la dispoziţie.

Există o multitudine de materiale resursă despre DIU care vă pot furniza sprijin şi îndrumare, în mod special Glosarul* de termeni folosiţi în DIU. Moderatorii vor găsi folositor şi Ghidul Metodologic* care pune accent pe rolul lor şi poate fi de mare ajutor în pregătirea pentru predarea Mini EDU. Conţine un număr de workshop-uri de pregătire ce îi poate familiariza cu conceptele şi metodele interactive folosite dar şi cu perspectiva de explorare

*Disponibil la www.ehl.icrc.org – Resources/Teaching Materials/ Additional Resources

Mini EDU

Esenţa dreptului internaţional umanitar

CUPRINS

Modulul 1: Perspectiva umanitară 3
(bazat pe Introducere în explorare şi Explorarea 1A, 1B şi 1C din EDU)
Modulul 2: Reguli de bază ale EDU 6
(bazat pe Explorarea 2A, din EDU)
Modulul 3: Dreptul în acţiune 9
(bazat pe Explorarea 2A, din EDU)
Modulul 4: Încălcări ale DIU 11
(bazat pe Explorarea 2C şi 3A, din EDU)
Modulul 5: Confruntarea încălcărilor 15
(bazat pe Explorarea 4A, din EDU)

RESURSE
PARTICIPANŢI

1.1 Energizant: Scaunele
1.2 Poveste: Vănzătorul curajos
2.1 Fotografie: Prizonieri legaţi
2.2 Colaj foto
2.3 Reguli de bază ale DIU
3.1 Studiu de caz: Ciobanul în timpul unui atacat
3.2 Declaraţia universală a drepturilor omului
3.3 Foaie de lucru: Diferenţa dintre DIU şi Drepturile Omului
4.1 Instrucţiuni exerciţiu joc de rol: Nu vreau să mă întorc
4.2 Video şi transcript: Nu vreau să mă întorc
4.3 Lanţul consecinţelor
5.1 Consecințele uitării sau ale confruntării încălcărilor DIU
5.2 Grafic: Ce ar trebui să facem cu cei care au încalcat regulile
5.3 Workshop: Responsabilitatea pentru implementarea DIU

RESURSE
MODERATORI

2.1 Dacă vă întreabă participanţii …
3.1 Articol: Cioban în timpul atacului
3.2 DIU şi Drepturile Omului – conţinut şi complementaritate
4.1 Copii soldaţi și dreptul internaţional

Modulul 1: Perspectiva umanitară

Primul modul are scopul de a da tonul programului prin propriul exemplu: o discuţie deschisă în cadrul căreia profesorii şi cursanţii analizează împreună întrebările dificile şi caută să le înţeleagă. Nu există „răspunsuri corecte" în această etapă şi de la participanţi nu se aşteaptă să fie foarte bine informaţi în privinţa acestui subiect.

Modulul este organizat în jurul unei poveşti despre un om obişnuit care într-o situaţie violentă a acționat pentru a proteja viaţa şi demnitatea unor oameni pe care nu îi cunoştea sau pe care, în mod normal, nu ar fi fost dispus să îi ajute şi să îi protejeze. A acţionat fără a ţine cont de riscurile fizice şi materiale la care se expunea. Majoritatea actelor umanitare crează dileme; de fapt, multe dintre ele sunt realizate din impuls.

Acest modul permite participanților să definească conceptele de bază în jurul cărora este organizat Mini EDU: „demnitatea umană", „martori", „dilemă" şi „act umanitar"

OBIECTIVE

- explorarea motivelor pentru care avem nevoie de reguli
- explorarea conceptelor de „demnitatea umană", „martori", „presiune socială", „dilemă" şi „act umanitar"
- explorarea deciziei unui martor de a acţiona sau nu

1.1 **ENERGIZANT: SCAUNELE** (10 minute)

Găsiţi un spaţiu deschis pentru participanţi; când intră în sală îi aşezaţi pe scaune. Daţi fiecărui participant o instrucţiune diferită. În cazul în care sunt mai multe uşi sau nu există ferestre clarificaţi ce înţelegeţi prin "uşă" şi "fereastră". Utilizaţi fişele puse la dispoziţie în Resurse.

Participanţii trebuie să execute instrucţiunile imediat. Pot discuta între ei dar nu trebuie împărtăşite instrucţiunile primite cu ceilalţi. Exercițiul se încheie atunci când este clar că un fel de acord a fost atins, sau atunci când - după șapte sau opt minute - devine evident că există un impas.

1.1 **RESURSE** PARTICIPANŢI

Discutaţi despre ce a fost spus, făcut, văzut, auzit, simţit şi gândit. Pe scurt aflaţi ce s-a întâmplat.

Afişaţi rezultatele pe flip chart. Este posibil ca lista să arate asemănător cu aceasta: "(lipsă de) comunicare, ascultare, înțelegerea nevoilor altora, vederea imaginii de ansamblu, compromis, consens, scopuri diferite, interpretarea instrucţiunilor".

Ideea principală a acestui exerciţiu este **nevoia de reguli comune** care sunt comunicate în mod clar şi cu care sunt de acord. Participanţilor le va fi introdusă astfel una dintre problemele fundamentale ce vor fi examinate pe parcursul Mini EDU: Avem nevoie de reguli în război ?

Stabilirea regulilor discuţiei:

- Ascultaţi cu atenţie părerile celorlalţi şi aşteptaţi să termine înainte să vorbiţi;
- Puteţi să aveţi păreri diferite faţă de cele expuse dar trataţi ceilalti participanţi şi părerile acestora cu respect.

<u>Notă pentru moderator</u>
O posibilă soluţie poate fi aşezare scaunelor într-un cerc între uşă şi fereastră

Modulul 1: Perspectiva umanitară

1.2 Explorarea poveştii

Participanţii sunt împărţiţi în grupuri mici. Fiecare grup citeşte şi discută povestea, mai intâi între ei apoi cu restul participanţilor. Amintiţi participanţilor că această poveste este reală

1.2

RESURSE
PARTICIPANŢI

Există un colţ de stradă în Bangkok unde au loc uneori lupte între grupurile de băieţi. Într-o zi, un grup de băieţi de la şcoala de mecanică s-a legat de un băiat de la o altă şcoală şi l-au urmărit pe stradă. Bietul băiat fugea să scape cu viaţă şi nici un trecător nu îl ajuta. A ajuns la un mic magazin de la colţul străzii. Băieţii care îl urmăreau erau clienţi obişnuiţi ai magazinului.Vânzătorul de la magazin a văzut toată întâmplarea. Băiatul urmărit a ciocănit la uşa magazinului.Vânzătorul a deschis repede uşa din spate pentru a-l lăsa pe băiat să intre. L-a lăsat să se ascundă în magazin.

Sursă: Achara Permpool

Întrebări posibile

> Când şi unde au avut loc întâmplările relatate?
> Viaţa şi demnitatea cui sunt puse în pericol în această situaţie şi cum?
> Cine erau martorii şi ce decizii au luat? De ce?
> Care erau obstacolele pe care salvatorul le înfrunta? Care erau riscurile la care se expunea? La ce presiuni şi riscuri se expunea?
> Care sunt rezultatele imediate ale acţiunilor martorilor? Dar pe termen lung?
> Aveţi exemple personale, din şcoală, cartier sau cineva din familie care a protejat viaţa şi demnitatea unei persoane?
> Ce aţi fi făcut într-o situaţie similară?

1.3 HARTĂ MENTALĂ (20 MINUTE)

Rugaţi participanţii, care lucrează în aceleaşi grupuri restrânse, să definească conceptele de “demnitate umană”, “martor”, “presiune socială” “act umanitar”şi “dilemă” pornind de la discuţia anterioară. Fiecare grup ar trebui să abordeze două concepte și cel puțin două grupuri ar trebui să definească aceleași concept.

Reprezentantul fiecărui grup expune definiţiile preliminare. Celelalte grupuri pot pune întrebări sau comenta aceste definiţii.

În acelaşi timp facilitatorul ar trebui să noteze cuvintele cheie pe flip chart, creând o hartă mentală. În funcţie de harta mentală creată participanţii sunt rugaţi să ajungă la o definiţie comună.

(Opţional) Dacă aveţi timp participanţii pot scrie definiţiile pe flip chart sau le pot ilustra.

Există întotdeauna un moment în care alegerea făcută este cea morală. Adesea, datorită unei poveşti, a unei cărţi sau a unei persoane, suntem capabili să facem o altă alegere, o alegere pentru umanitate, pentru viaţă. – Elus Wiesel, de la Carol Rittner, Sondra Myers Curajul de a îţi păsa: Salvatori ai evreilor în timpul Holocaustului.

Modulul 1: Perspectiva umanitară

Notă pentru moderator
O serie de definiţii cheie:

demnitate umană (non-juridic) *– valoare şi onoare a tuturor oamenilor, indiferent cine sunt şi indiferent de naţionalitatea, rasa, religia, clasa socială, opiniile politice sau alte caracteristici de grup sau personale.*
martor (non-juridic) *– persoană care este prezentă, fără a fi implicată, la un incident în care viaţa sau demnitatea altor persoane se află în pericol. Martorul ar putea lua decizia de a interveni (direct sau indirect) în incident.*
presiune socială (non-juridic) *– influența pe care o exercită familia, prietenii sau alți oameni asupra unei persoane să se poarte într-un anumit fel.*
dilemă etică (non-juridic) *– situaţie în care urmărirea unui obiectiv demn se află în conflict cu un alt obiectiv demn sau duce atât la prejudiciu, cât şi la lucruri bune.*
act umanitar (non-juridic) *– o acţiune care protejează viaţa şi demnitatea umană, întreprinsă de obicei pentru o persoană pe care nu am proteja-o în mod normal, şi care cel mai probabil implică un risc personal sau un sacrificiu.*

Bunătatea, asemenea răului, începe adesea cu paşi mici. Eroii evoluează, nu se nasc aşa. Foarte adesea salvatorii îşi iau doar un mic angajament la început – cum ar fi să ascunzi pe cineva o zi sau două. Dar din momentul în care au luat această hotărâre, încep să aibă o viziune diferită asupra propriei lor persoane, ca cineva care îi ajută pe ceilalţi.

- Ervin Staub, *The roots of evil*

IDEI CHEIE

- Una dintre ideile centrale ale programului Mini EDU este:
  Avem nevoie de reguli?
- Conceptele de “demnitate umană”, “martor”, “presiune socială” “act umanitar”şi “dilemă” sunt în centrul procesului de explorare a dreptului umanitar şi vor fi reluate pe parcusul programului Mini EDU.
- Oameni obisnuiţi pot, în timpul violenţelor, să protejeze viaţa şi demnitatea unor oameni pe care nu îi cunosc sau pe care, în mod normal, nu i-ar fi ajutat sau protejat.
- Unele din întrebările care se vor pune pe parcusul programului Mini EDU nu au un singur răspuns sau răspunsuri simple. Unul dintre scopurile acestui program este de a identifica acele întrebări şi de a le explora.

Modulul 2: Regulile de bază ale DIU

Modulul 1 a examinat un act umanitar efectuat de o persoană obișnuită în mod spontan pentru a proteja viaţa şi demnitatea umană în cazul unei situaţii violente, alta decât cea de conflict armat. Modulul 2 se va ocupa de regulile comportamentale special create pentru a proteja viaţa şi demnitatea oamenilor afectaţi de conflict armat.

Participanţii vor explora diferite experienţe care rezultă din conflicte armate pentru a putea sugera regulile necesare limitării suferinţelor, protejării vieţii şi demnităţii umane. Vor compara apoi regulile găsite cu regulile de bază ale dreptului internaţional umanitar.

OBIECTIVE

- **Înțelegerea motivelor pentru care regulile sunt necesare în timpul conflictelor**
- **Identificarea şi înțelegerea regulilor şi principiilor fundamentale ale DIU**

2.1. DISCUŢIE – "RĂZBOI"** (10 minute)

Spuneți participanților că:

- În cadrul acestei sesiuni trebuie să se gândească la nevoia implementării regulilor în conflicte armate şi la exemple de astfel de reguli;
- Scopul acestei discuţii este de a afla ce gândesc înaintea studierii DIU;
- Nimeni nu se așteaptă ca participanţii să cunoască DIU şi nu sunt obligaţi să îşi expună parerile

Noţiunea de conflict armat:

o Lupta între state (conflict armat internaţional); sau
o Lupta între forţele armate ale statului şi grupuri armate sau între grupuri armate (conflict armat intern)

Întrebări posibile
> Ce este războiul?
> Ce imagini vă vin în minte la auzul cuvintelor „război" sau „conflict armat"?
> Ce războaie se desfăşoară astăzi în lume? Ce războaie din trecut cunoaşteţi?
> Dacă este important să avem reguli care protejează viaţa şi demnitatea umană pe timp de pace, trebuie să existe şi în timp de război? Cum este afectată viaţa şi demnitatea umană în timpul războiului?

2.2 CARE SUNT REGULILE CARE AR TREBUI APLICATE ÎN CONFLICTE ARMATE?** (20 de minute)

Împărţiţi participanţii în două grupe. Prezentaţi imaginea "Captiv legat la ochi". Rugaţi participanţii să îşi imagineze că sunt captivul sau gardianul acestuia.

RESURSE
PARTICIPANŢI
2.1

Rugaţi participanţii să discute imaginea în grupul în care au fost împărţiţi.

Sugeraţi, pe rând, aceste intrebări:

Modulul 2: Regulile de bază ale DIU

Întrebări posibile
> La ce se gândesc cei capturaţi? Dar gardienii?
> Imaginaţi-vă că prizonierul este fratele dumneavoastră. Cum aţi dori să fie tratat? De ce?
> Imaginaţi-vă că prizonierul v-a ucis un prieten în timpul luptelor. Cum aţi dori să fie tratat? De ce?

Reluaţi apoi cursul şi discutaţi următoarele întrebări:

> Cum ar trebui tratate femeile sau bărbaţii luaţi prizonieri în timpul unui conflict armat?
> Să presupunem că prizonierii deţin informaţii importante. Influenţează acest lucru modul în care trebuie trataţi?
> În ce mod este periclitată demnitatea prizonierilor? Dar a gardienilor?

Cel mai puternic sentiment este acela de teamă nemărginită, de împrejurimi care îţi sunt străine şi nesiguranţa soartei care te aşteaptă. Nesiguranţa timpului se alătură acestui sentiment de pierdere (a prietenilor, a familiei). Cât va dura? Pentru totdeauna?

- gândurile unui pilot de avion căzut prizonier

Cereţi cursanţilor să se gândească la reguli pe care le consideră necesare pentru protecţia prizonierilor pe durata conflictelor armate.
Prezentaţi "Colajul foto"

2.2

RESURSE
PARTICIPANŢI

Cereţi cursanţilor să studieze fotografiile şi să propună reguli suplimentare.
Faceţi o listă cu regulile propuse şi cereţi cursanţilor să motiveze fiecare regulă.

Discutaţi pe tema regulilor – sunt de acord? Nu sunt de acord? De ce?

Întrebări posibile
> Cum ar schimba regula respectivă experienţa războiului?
> Ce dificultăţi ar putea întâmpina implementarea regulii respective?
> Ce reguli se aplică persoanelor scoase din luptă (persoane care au fost capturate, rănite sau care sunt bolnave şi astfel nu mai au capacitatea de a lupta)?

Notă pentru moderator
Câteva exemple şi argumente pe care participanţii ar putea să le aducă în timpul discuţiei privind nevoia de norme care să reglementeze conduita de război: beligeranţii nu sunt criminali, chiar şi criminalii au drepturi; dacă adeversarii se tratează unii pe alţii în mod uman în timpul unui conflict, poate ușura procesul de reconciliere după terminarea conflictului.

Modulul 2: Regulile de bază ale DIU

2.3 STUDIAŢI REGULILE DE BAZĂ ALE DIU (15 minute)

Prezentaţi tabelul "Reguli de bază ale DIU". Folosiți următoarele întrebări să ghidaţi discuţia:
> Care dintre aceste reguli şi principii sunt similare cu cele enunţate în exerciţiul anterior?
> Există reguli sau principii care vă surprind?

(Opţional) Alegeţi o regulă (principiile sunt prea generale) şi discutaţi despre ce s-ar întâmpla dacă nu ar exista.

2.3 **RESURSE** PARTICIPANŢI

2.1 **RESURSE** PARTICIPANŢI

Notă pentru moderator
Câteva reguli care ilustrează principiile DIU:

- ***Principiul umanităţii****: Civilii şi răniţii, bolnavii, prizonierii sau soldaţii care se predau trebuie trataţi uman.*
- ***Principiul distincţiei****: Combatanţii trebuie să se distingă de civili*
- ***Principiul proporţionalităţii şi precauţiei****: Metodele şi mijloacele de luptă sunt limitate*

IDEI CHEIE
- În cazul unui conflict armat regulile sunt necesare pentru a se asigura că demnitatea umană este păstrată iar cei vulnerabili protejaţi
- Principiile de bază ale DIU sunt umanitate, distincţie, proporţionalitate şi precauţie
- DIU este un set de reguli care au drept scop păstrare demnităţii umane în timpul unui conflict armat prin protejarea celor care sunt vulnerabili şi limitând modul în care războiul este desfăşurat.

Modulul 3: Dreptul în acţiune

În cadrul modulului 3 participanţii vor folosi un studiu de caz pentru a putea aplica regulile identificate în cadrul modulului 2. Acest lucru le va permite să exploreze dilemele care apar în aplicarea Dreptului Internaţional Umanitar

Modulul 3 le oferă participanţilor posibilitatea de a explora diferenţele dintre dreptul umanitar şi drepturile omului.

OBIECTIVE

- capacitatea de a identifica unele încălcări ale DIU
- explorarea asemănărilor şi diferenţelor între DIU şi drepturile omului

3.1 STUDIU DE CAZ: CIOBAN ATACAT (20 minute)

Împărţiţi participanţii în grupuri mici. Citesc povestea, o discută în cadrul grupului apoi o discută cu toţii. Amintiţi participanţilor că întâmplarea prezentată este reală, având loc în timpul conflictului armat din Afganistan.

RESURSE PARTICIPANŢI 3.1

RESURSE MODERATOR 3.1

Ciobanul afgan rătăcit în timpul unui atac asupra unor talibani care puneau expozibil pe drum

Patru insurgenţi talibani au apărut la marginea unui pod şi au început să sape pentru a amplasa o bombă la marginea drumului. Deasupra lor era o dronă ce transmitea imagini comandamentului britanic.
La scurt timp, două avioane de lupta au apărut în zonă şi erau gata să distrugă luptătorii talibani. În momentul în care erau pregătiţi să ucidă talibanii s-a auzit un strigăt in radio: “Stop, opriţi focul – este un băiat cu capre care se apropie”
Parafrazat din: Marco Sassòli, Antoine Bouvier, Anne Quintin, Cum protejează legea în război? CICR, Geneva, 2011, pp. 2311-2312.

Notă pentru moderator
Obiectivul principal al acestui modul este analizarea dilemei create de situaţie şi ilustrarea provocărilor în aplicarea regulilor ce guvernează conflictele armate; nu trebuie să decidă în ce circumstanţe un atac ar fi fost legal. Cu toate acestea, întrebarea legalităţii poate apărea în discuţie. De exemplu, participanţii pot întreba dacă un atac asupra insurgenţilor, care ar fi pus în pericol viaţa ciobanului, ar fi fost o încălcare a DIU. Principiile relevante şi analiza legală a fost inclusă în resursele pentru moderator.

Întrebări posibile
> Ce opţiuni au la dispoziţie piloţii, comandanţii şi insurgenţii talibani?
> Care sunt consecinţele fiecărei acţiuni?
> Care sunt regulile aplicabile în această situaţie?

Ce s-a întâmplat de fapt?
Comandanţii au aşteptat până când băiatul şi caprele nu mai erau în pericol înainte de a da ordin piloţilor să atace insurgenţii. Din cauza timpului petrecut de cioban în zonă, atacatorii nu au putut să oprească amplasarea bombei. A doua zi, o sută de infanterişti împreună cu doi specialişti în dezamorsarea bombelor au fost nevoiţi să se ducă în zonă pentru a efectua o operaţiune periculoasă de dezamorsare a bombei.

Modulul 3: Dreptul în acţiune

3.2 ASEMĂNĂRI ÎNTRE DIU ŞI DREPTURILE OMULUI (15 minute)

Cereţi participanţilor să consulte propria listă cu reguli din Modulul 2 (în cazul în care nu mai au această listă pot folosi tabelul "Reguli de bază ale DIU". În grupuri mici trebuie să găsească regulile care ar trebui să se aplice şi pe timp de pace.

Apoi, prezentaţi "Declaraţia universală a drepturilor omului" şi rugaţi participanţii să o compare cu noua lor listă. Ar trebui, în general, să realizeze că există un set de reguli fundamentale care este comun ambelor ramuri de drept. O regulă fundamentală pe care participanţii ar putea să o găsească este protecţia împotriva torturii.

Punctaţi faptul că aceste asemănări există deoarece cele două seturi de reguli se completează. Explicaţi că drepturile omului se aplică în orice moment, în timp ce DIU se aplică numai în cazul unui conflict armat. Astfel, poate fi zis că oferă o formă complementară de protecţie

RESURSE PARTICIPANŢI 2.3

RESURSE PARTICIPANŢI 3.2

3.3 DISTINCŢIA DINTRE DIU ŞI DREPTURILE OMULUI (10 minute)

Continuaţi lucrul în grupuri mici. Împărţiţi tabelul de jos şi un set de răspunsuri fiecărui grup. Cereţi participanţilor să completeze tabelul cu răspunsurile corecte

RESURSE PARTICIPANŢI 3.3

RESURSE MODERATOR 3.2

	DREPTURILE OMULUI	**DIU**
Când se aplică?	tot timpul	în timpul conflictelor armate
Poate fi limitat sau suspendat?	posibil în timpul stărilor de necesitate, cu excepția drepturilor fundamentale	nu este posibil
Pe cine protejează ?	persoane aflate sub protecţia unui stat	persoane care nu participă sau nu mai participă la conflict
Pe cine obligă?	guvernele	guverne, grupuri armate, persoane

Explicaţi faptul că spre deosebire de drepturile omului, regulile DIU nu pot fi limitate. Acest lucru este datorat faptului că au fost concepute deliberat în mod minimal pentru a putea fi aplicate în mod realist în timpul condiţiilor extreme întâlnite în cadrul unui conflict armat.

IDEI CHEIE

- Cu toate că regulile DIU par clare, aplicarea acestora în situaţii reale poate duce la apariţia unor dileme
- Atât DIU cât şi Drepturile Omului au ca scop protejarea vieţii şi a demnităţii umane.
- DIU se aplică doar în timpul conflictelor armate în timp ce Drepturile Omului se aplică tot timpul.
- DIU conţine drepturile fundamentale dar nu înlocuieşte drepturile omului. Cele două ramuri de drept se completează reciproc.

Modulul 4: Încălcări ale DIU

În cadrul modulului 4, participanții iau în considerare motivele pentru care oamenii încalcă DIU și cine are responsabilitatea de a se asigura că regulile sunt respectate. Aceștia vor explora una dintre încălcări: recrutarea și folosirea de copii de către forțele armate și grupurile armate. Participanții vor urmări de asemenea și modul în care o încălcare declanșează o reacție în lanț.

OBIECTIVE

- să poată identifica încălcări ale DIU
- să exploreze problema copiilor soldați
- să înțeleagă felul în care o încălcare duce la alta

4.1 EXERCIȚIU JOC DE ROL : NU VREAU SĂ MĂ ÎNTORC (20 de minute)

Împărțiți participanții în două grupuri : „Actori" și „Reporteri". Ar trebui să fie cel puțin zece oameni în grupul „Actorilor".

Înmânați „Actorilor" instrucțiunile și alocați-le timp să le citească.

Împărțiți „Reporterii" în maximum trei grupuri mai mici. Înmânați-le cartonașele cu instrucțiuni: fiecare grup trebuie sa primească același cartonaș.

RESURSE
4.1 PARTICIPANŢI

După ce au citit instrucțiunile explicați-le „Actorilor" faptul că unul dintre ei ar trebui sa joace rolul băiatului (personajul principal) în toate cele trei scenete. Un al doilea participant ar trebui să interpreteze rolul persoanei ucise în scena 1 și ucigașului din scena 3. Ceilalți participanți vor asuma diverse roluri legate de anumite scene. Acum, acordați-le cinci minute să pregătească cele trei scenete.

Între timp, verificați dacă „Reporterii" au întrebări. Încurajați-i să fie creativi și analitici în maniera de redare a ceea ce înțeleg și în explicațiile asupra întâmplărilor, dar concișI (trei – cinci propoziții).

Modulul 4: Încălcări ale DIU

Instrucțiuni pentru „Reporteri”:
Alegeți sursa media pe care doriți să o reprezentați (ziar, televiziune, radio, etc) și scrieți un articol despre fiecare scenetă pe care o vor prezenta „Actorii”. Raportați în fața tuturor după fiecare scenetă. Ar trebui să participe toți membrii grupului.

Instrucțiuni pentru „Actori”:
Jucați următoarele trei scenete, în ordine cronologică inversă, începând cu cea mai recentă.

2000: Un tânăr omoară patru persoane
În timpul unui conflict armat, un tânăr atacă și omoară un bărbat. Fără vreun motiv, tânărul omoară alte trei persoane care se aflau din întâmplare în zonă.

1999: Un copil este recrutat pentru a fi copil soldat
În țară are loc un conflict armat. Un copil stă afară pe strada pe care locuiește. Are o expresie tristă pe față și pare a fi adâncit în ganduri. Apare un prieten care vrea să îl convingă să se înroleze în armata al cărui membru este și el. După o vreme băiatul este convins iar prietenul lui îl duce să îl prezinte comandantului care îi dă o armă.

1998: Familia fericită
Tocmai a izbucnit un conflict armat în țară. Un băiat fericit este în sufrageria casei sale și se pregătește pentru a merge la școală. Le explică sorei și părinților săi că își dorește ca într-o zi să devină politician. Chiar când băiatul urma să iasă din casă un combatant dă buzna pe ușa din spate amenințând întreaga familie cu o armă. Tatăl îl confruntă pe luptător și se bat, este ucis, la fel și fiica lui. Mama fuge lăsând baiatul singur în casă.

4.2 VIDEO: NU VREAU SĂ MA ÎNTORC (15 minute)

Spuneți-le participanților că povestea băiatului din filmul pe care urmează să îl arătați este reală. Vizionați un extras din filmul, Nu vreau să mă întorc, care prezintă interviul cu un fost copil soldat: exercițiul joc de rol a fost bazat pe povestea acestui copil (redați filmul de la minutul 1:26).

RESURSE PARTICIPANŢI 4.2

RESURSE MODERATOR 4.1

Notă pentru mediatori:
Filmul este disponibil pe www.icrc.org la categoria „Student Videos (Videoclipuri pentru elevi)”.

Întrebări posibile:

> Care sunt reacțiile voastre?
> A cui demnitate umană a fost afectată în videoclip? Cum?
> Care sunt consecințele participării copiilor în război? Pentru copil? Pentru familie? Pentru societate?
> În opinia voastră, care ar trebui să fie vârsta minimă pentru recrutarea copiilor în cadrul forțelor armate sau grupurilor armate?
> Ce înseamnă declarația lui Todorov?

Modulul 4: Încălcări ale DIU

Prezentați „Ce spune dreptul internațional ?”

• Copiii în război beneficiază de protecția acordată civililor de către DIU (vedeți „Reguli de bază ale DIU”). Datorită vulnerabilității și nevoilor lor specifice, există reguli speciale care previn recrutarea lor în forțele armate și în grupurile armate, cât și participarea lor la ostilități.
• Conform DIU, este interzisă recrutarea copiilor cu o vârstă mai mică de 15 ani și permiterea participării acestora la ostilități.
• Convenția pentru Protejarea Drepturilor Copilului, principalul instrument de drepturile omului care protejează copiii, interzice de asemenea recrutarea și participarea la ostilități a copiilor sub vârsta de 15 ani.
• Începând cu anul 2000, majoritatea statelor au fost de acord că limita de vârstă pentru recrutarea obligatorie a copiilor în forțele armate guvernamentale și participarea directă la ostilități este de 18 ani. Statelor Părți li se cere de asemenea să ridice vârsta minimă pentru înrolarea voluntară peste 15 ani. Grupurile armate non-statale nu trebuie, în nicio circumstanță, să recruteze sau să folosească pe parcursul ostilităților persoane cu vârsta sub 18 ani.
• Deși nu a fost atinsă recunoașterea universală a vârstei de 18 ani pentru recrutarea și participarea la ostilități, există o presiune din ce în ce mai mare venită din partea unui număr ridicat de state, organizații non-guvernamentale și actori umanitari pentru ca acest lucru să se întâmple.

Există copii care se înrolează din aşa numitele motive voluntare. Dar cred că trebuie să ne dăm seama că nu există motiv voluntar de înrolare pe motivul că majoritatea copiilor care se înrolează de bună-voie o fac din necesitate sau pentru ca au fost victime sau vor să se simtă în siguranţă. Copii neacompaniaţi, care nu mai au părinţi care să îi protejeze, oameni cărora le este frică că vor muri de foame sau care nu au parte de asistenţă medicală adecvată, toţi s-ar putea înrola în armată.

- Dr Mike Wessells profesor de psihologie şi autor al “Copii soldaţi: De la violenţă la protecţie”

4.3 MODALITATEA ÎN CARE O ÎNCĂLCARE DUCE LA ALTA (10 minute)

Restabiliți grupurile formate în cadrul Exercițiului 1 și cereți-le să indice care reguli de DIU au fost încălcate în povestea „Nu vreau să mă întorc”, folosind foaia de lucru „Reguli de bază ale DIU”.
Cereți-le apoi să identifice legăturile dintre aceste încălcări, pentru aceasta ar trebui să folosească graficul „Lanțul consecințelor” de mai jos.

RESURSE PARTICIPANŢI 2.3

RESURSE PARTICIPANŢI 4.3

(Opțional) Cereți fiecărui grup să se gândească la un alt lanț de consecințe folosind graficul și să îl prezinte celorlalți.

[Câteva exemple: plasarea unei arme pe acoperișul unui spital de către una dintre părțile la conflict, care duce la atacarea spitalului de către cealaltă parte, uciderea de către o parte a unui prizonier care poate duce la uciderea din răzbunare a prizonierilor capturați de cealaltă parte, tratarea cu cruzime a unui prizonier de către cel care l-a capturat, care ar putea duce la uciderea prizonierului, sau la copierea comportamentului de către ceilalți, și așa mai departe].

<u>Notă pentru mediatori:</u>

Nu toate încălcările DIU sunt crime de război, însă încălcările la care se face referire în această poveste reprezintă crime de război.Termenul „crimă de război” se referă la încălcările grave ale DIU și alte încălcări serioase ale DIU comise atât în conflicte armate internaționale, cât și în conflicte armate non-internaționale. Crimele de război includ atacurile intenționate asupra civililor și folosirea copiilor sub vârsta de 15 ani în scopul participării active la ostilități.

Modulul 4: Încălcări ale DIU

IDEI CHEIE

- Există multe motive pentru care au loc încălcări ale DIU (frică, represalii, ură, etc.)
- Conform DIU, anumite categorii de persoane sunt recunoscute ca fiind vulnerabile în mod special, și au astfel dreptul la protecție specială. Copiii sunt o astfel de categorie.
- O formă de protecție acordată copiilor este stabilirea și respectarea vârstei minime pentru recrutarea copiilor în cadrul forțelor armate sau grupurilor, sau folosirea lor în conflicte armate.
- Încălcările DIU declanșează adesea o reacție în lanț, ducând către alte încălcări.

Modulul 5: Confruntarea încălcărilor

Sesiunea 4 a avut drept subiect încălcările dreptului internațional umanitar (DIU), iar participanții au descoperit de ce au loc astfel de încălcări. Sesiunea 5 este concepută să extindă felul în care participanții înțeleg modalitățile prin care DIU este implementat. În această sesiune sunt prezentate mai multe modalități de a confrunta încălcările DIU, precum aducerea făptuitorilor în fața justiției, descoperirea adevărului, reconcilierea și forme de reparații.
Sesiunea 5 le cere mai întâi participanților să ia în considerare câteva motive pentru a confrunta încălcările DIU. În continuare, li se cere participanților să exploreze modalități de a confrunta încălcările și de a se gândi la responsabilitățile diferitelor părți implicate.

OBIECTIVE

- Să explorăm modalitatea în care confruntarea – sau lipsa confruntării – încălcărilor DIU poate afecta o societate la finalul unui conflict armat
- Să înțelegem cine este responsabil de confruntarea încălcărilor DIU
- Să identificăm nevoile victimelor încălcărilor DIU, altele decât justiția, și să facem un brainstorming pentru a descoperi modalități de a le adresa

5.1 CONSECINȚELE UITĂRII SAU ALE CONFRUNTĂRII ÎNCĂLCĂRILOR DIU (20 minute)

Cereți participanților să se așeze în patru colțuri, în funcție de răspunsul la următoarea întrebare: La încheierea conflictului armat, persoanele care au încălcat regulile războiului ar trebui:

> Colțul 1: să fie aduse în fața justiției?
> Colțul 2: sa fie demascate opiniei publice, dar nu aduse în fața justiției?
> Colțul 3: să fie amnistiate?
> Colțul 4: să fie iertate sau uitate deoarece războiul s-a încheiat?
Notă pentru mediatori:
Amnistia este o măsură de clemență acordată de către autorități la finalul ostilităților, în conflictele armate non-internaționale, persoanelor care au participat la acestea – cu excepția persoanelor suspectate de, acuzate de sau care au primit o sentință pentru comiterea de crime de război.

Permiteți participanților să se așeze și între colțuri, și întrebați-i de ce au ales să se așeze într-un anumit loc. Acum, cât sunt încă în aceste poziții, cereți cuiva să recapituleze pe scurt povestea copilului soldat din secțiunea anterioara.

Discutați următoarea întrebare:
> În ce fel a încălcat comandantul regulile DIU?

După discuția despre încălcările comise de comandant întrebați participanții dacă doresc să își schimbe poziția, și lăsați-i să își explice decizia.

Acum, întrebați-i:
> Cine altcineva din poveste a încălcat DIU?
(*Notă: copilul soldat a făcut asta, omorând oameni neînarmați).*

După aceea, întrebați-i din nou dacă doresc să își schimbe poziția, și lăsați-i să explice de ce.

Notă pentru mediatori:
Participanții ar putea susține că judecarea comandatului ar putea să ducă la reluarea ostilităților, și că judecarea copilului ar fi injustă. Acestea ar duce la concluzia că deși principiile DIU sunt relativ simple, implementarea legii în sine nu este.

Modulul 5: Confruntarea încălcărilor

Acum, împărțiți participanții în trei (sau șase) grupuri și distribuiți fiecăruia un cartonaș cu următoarele întrebări:

În opinia voastră, bazându-vă pe povestea copilului soldat, care sunt efectele acționării sau lipsei de acțiune asupra următoarelor grupuri de persoane?
> Victimele încălcărilor DIU
> Autorii încălcărilor DIU
> Societatea ca întreg la finalul unui conflict armat.

RESURSE
PARTICIPANŢI
5.1

După aceea, fiecare grup va trebui să rezume discuțiile purtate pentru toți participanții.

În final, arătați-le participanților graficul „Opinii despre ce ar trebui să facem cu oamenii care încalcă regulile războiului".

RESURSE
PARTICIPANŢI
5.2

Spuneți-le participanților că în conformitate cu acest sondaj de opinie, părerea generală este aceea că persoanele care au încălcat regulile războiului ar trebui să fie judecate. Acum vor dezbate cui îi aparține responsabilitatea de a face aceasta.

5.2 RESPONSABILITĂȚI ÎN VEDEREA IMPLEMENTĂRII DIU (10 minute)

Spuneți-le participanților că atât comandanții militari, cât și tribunalele și guvernele au responsabilități specifice menite să îi aducă pe făptuitori în fața justiției.

Anunțați faptul că următorul exercițiu va clarifica aceste responsabilități. Acum înmânați-le participanților, care vor lucra în aceleași grupuri ca înainte, primul set de fraze (set de fraze 1) pentru a le grupa.

Cereți grupului care termină primul să citească propoziția. Repetați această activitate și pentru al doilea și al treilea set de fraze.

RESURSE
PARTICIPANŢI
5.3

Soluție:
o **Tribunalele** sunt responsabile cu judecarea și pedepsirea persoanelor care au comis încălcări grave. Acestea pot fi tribunale naționale sau internaționale.

o **Guvernul** este responsabil cu emiterea de legi naționale care interzic si pedepsesc săvârșirea de încălcări grave. Este, în cele din urmă, responsabil de căutarea si judecarea persoanelor acuzate de comiterea încălcărilor grave. Trebuie, de asemenea, să se asigure că cei aflați în funcția de comandanți militari vor acționa împotriva celor care, sub autoritatea lor, comit încălcări grave.

o **Comandanții forțelor armate sau grupurilor armate** sunt responsabili cu monitorizarea aplicarii DIU și trebuie să oprească încălcările. Aceștia trebuie să raporteze toate încălcările legii și să ia măsuri disciplinare. Sunt, de asemenea, responsabili cu aducerea în fața curților marțiale persoanele aflate sub autoritatea lor care comit infracţiuni grave.

Modulul 5: Confruntarea încălcărilor

5.3 CE ALTCEVA SE POATE FACE? (15 minute)

Spuneți-le participanților că cele două exerciții anterioare ale acestei sesiuni și-au îndreptat atenția asupra autorilor încălcărilor.

Acum, cereți-le să identifice toate victimele din povestea copilului soldat (vor lucra în aceleași grupuri ca înainte). Participanții ar trebui să se gândească și la alte nevoi pe care victimele încălcărilor le-ar putea avea, pe lângă cele pe care DIU le confruntă deja. Spre exemplu, băiatul ar putea să își dorească să afle ce s-a întâmplat cu mama lui, care a dispărut. Dacă aceasta este încă în viață, și-ar putea dori să o găsească.

Cereți-le participanților să își împărtășească gândurile. Întocmiți o listă de sugestii.

După aceea, cereți grupurilor să aleagă una dintre nevoile la care s-au gândit și să conceapă o strategie pentru a o adresa.

Notă pentru mediatori:
Câteva exemple: încercări de a îi împăca pe făptuitori cu rudele victimelor, eforturi pentru a găsi rămășițele celor dispăruți și pentru a le returna familiilor acestora, prezentarea de scuze publice, compensație financiară a rudelor pentru pierderea suferită, ridicarea de monumente in memoriam, stabilirea de comisii de stabilire a faptelor și de reconcilere. [Cele mai cunoscute comisii de stabilire a faptelor sunt cele care au fost înființate în Argentina (la finalul dictaturii militare) și în Africa de Sud (la sfârșitul regimului de apartheid].

Întrebări posibile:

> Cine credeți că ar putea iniția aceste eforturi?
[Spre exemplu: comunitatea internațională, guvernul, organizațiile non-guvernamentale, rudele victimelor, cetățenii preocupați].

> Cine credeți că le-ar putea desfășura?
[Spre exemplu: comunitatea internațională, guvernul, forțele armate navale, autorii faptelor, cei care au emis ordinele].

Treceți în revistă sugestiile și dicutați-le.

IDEI CHEIE
• Statele trebuie să emită legi pentru a-i judeca și pedepsi pe aceia care comit grave încălcări ale DIU
• Responsabilitatea de a implementa DIU aparține în principal guvernelor, dar și alții pot juca un rol important.
• Aducerea autorilor încălcărilor în fața justiției nu este singura modalitate de a confrunta încălcările DIU
• Trebuie luate în considerare multe perspective diferite pentru a ajuta societățile să treacă peste atrocitățile din trecut.

Energizant: Scaune

Aşezaţi scaunele ÎN CERC	**Aşezaţi scaunele LÂNGĂ GEAM**	**Aşezaţi scaunele LÂNGĂ UŞĂ**

Vânzătorul curajos

Există un colţ de stradă în Bangkok unde au loc uneori lupte între grupurile de băieţi. Într-o zi, un grup de băieţi de la şcoala de mecanică s-a legat de un băiat de la o altă şcoală şi l-au urmărit pe stradă. Bietul băiat fugea să scape cu viaţă. A ajuns la un mic magazin de la colţul străzii. Băieţii care îl urmăreau erau clienţi obişnuiţi ai magazinului.
Vânzătorul de la magazin a văzut toată întâmplarea. Băiatul urmărit a ciocănit la uşa magazinului. Vânzătorul a deschis repede uşa din spate pentru a-l lăsa pe băiat să intre. L-a lăsat să se ascundă în magazin.
Sursă: Achara Permpool

Sursă: Tanchanok Taksiri, student tailandez

Prizonieri legaţi

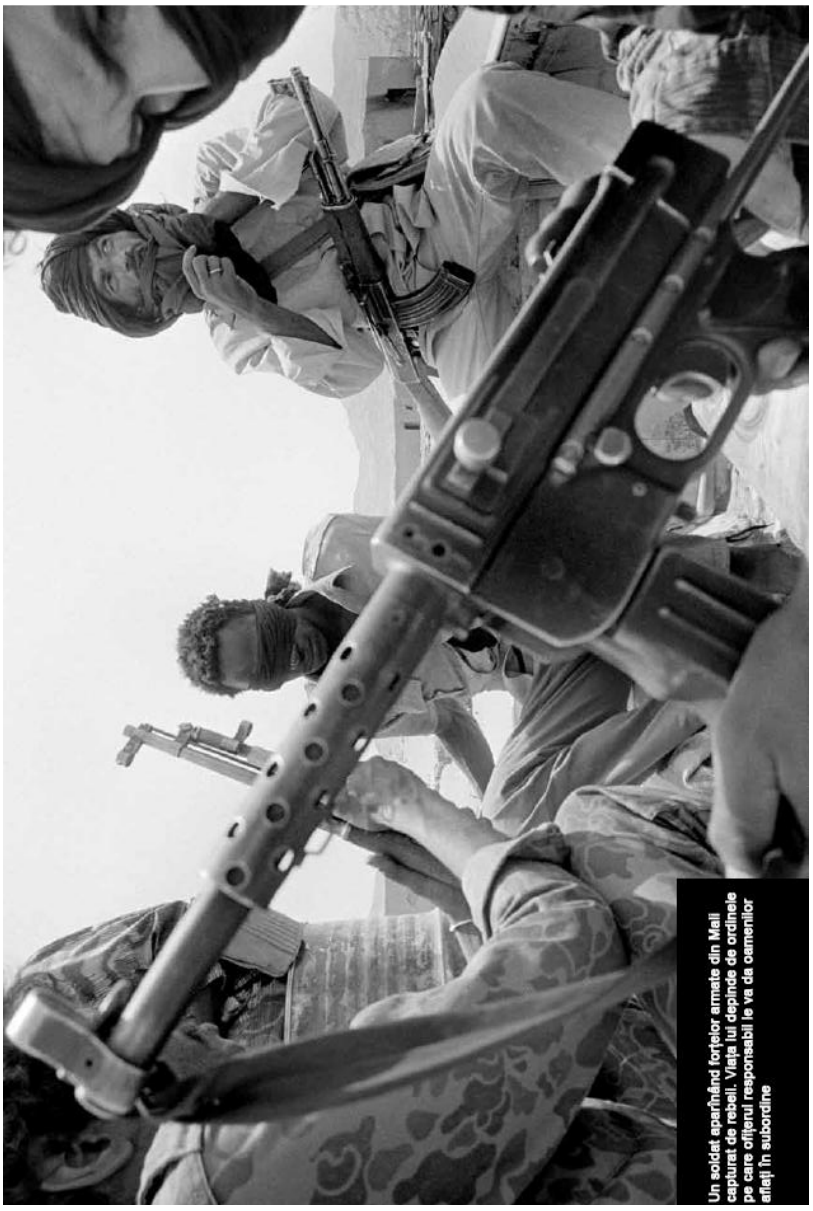

Un soldat aparținând forțelor armate din Mali capturat de rebeli. Viața lui depinde de ordinele pe care ofițerul responsabil le va da oamenilor aflați în subordine

Reguli de bază ale DIU

DIU este un set de reguli a căror scop este **păstrarea** demnităţii umane în timpul unui conflict armat prin protejarea celor mai vulnerabile persoane şi **limitarea** mijloacelor de purtare a războaielor.
DIU păstrează un echilibru între principiul **umanităţii** şi cel al **necesităţii militare**

	INTERDICŢII	**OBLIGAŢII**
PROTEJAREA CELOR MAI VULNERABILE PERSOANE civili răniţi şi bolnavi deţinuţi personalul medical	Este interzisă: •Atacarea civililor şi obiectelor civile (şcoli, locuinţe, lăcaşuri de cult, monumente istorice şi culturale, etc) • crima şi tortura • comiterea actelor de violenţă sexuală • relocarea forţată sau înfometarea civililor • atacul asupra spitalelor, ambulanţelor sau a personalului medical • distrugerea stocurilor de alimente, a fermelor şi a alimentării cu apă • recrutarea sau folosirea copiilor sub 15 ani în conflictul armat • abuzarea semnelor Crucii Roşii/Semiluna Roşie/Cristalul Roşu • a deturna sau a stopa livrarea asistenţei umanitare • deteriorarea mediului înconjurător.	Civilii capturaţi şi combatanţii inamici: • trebuie să primească mâncare, apă, haine, adăpost şi îngrijire medicală adecvată • trebuie să le fie permis să ţină legătura cu familia Copii şi femeile trebuie ţinuţi separat de bărbaţi, în măsura în care este posibil. Combatanţii care sunt răniţi, bolnavi, naufragiaţi sau se predau: • trebuie să fie căutaţi, colectaţi şi îngrijiţi • nu trebuie să primească tratament preferenţial cu excepţia tratamentului medical. Un inamic care se predă nu trebuie rănit sau omorât Protecţia specifică, asistenţa medicală şi nevoile specifice femeilor afectate de conflictul armat trebuie respectate Toată lumea are dreptul la un proces corect
LIMITAREA MODULUI ÎN CARE ESTE DESFĂŞURAT RĂZBOIUL arme folosirea forţei	Este interzis să: • se folosească arme care provoacă suferinţă inutilă (precum otrava, arme nucleare, arme cu laser care orbesc) • folosirea armelor care nu disting între civili şi obiectivele militare (precum minele antipersoană) • luarea ostatecilor • fapta de a te deghiza în civil • ordinul sau ameninţarea că nu vor exista supravieţuitori	Cei care luptă trebuie să se distingă de cei care nu luptă. Atacurile trebuie limitate doar asupra obiectivelor militare. În timpul unui atac toate măsurile de precauţie trebuie luate pentru a proteja populaţia şi obiectele civile

Definiţii

Civil: orice persoană care nu este combatant.Când civilii iau parte la conflictul armat îşi pierd protecţia împotriva atacului (dacă există dubii cu privire la statutul unei persoane va fi considerat civil)

Combatant: membru al forţelor armate, membru al unui grup armat aflat sub comanda unui comandant responsabil.

Hors de combat: "ieșit din luptă" – combatantul care a fost capturat, rănit sau naufragiat şi nu mai poate lupta

Obiect civil: orice obiect care nu este obiectiv militar. Când un obiect civil este folosit în scop militar devine o ţintă legitimă şi pierde protecţia (când există dubii cu privire la statut va fi considerat obiect civil)

Obiectiv Miliar: obiecte care prin natură, amplasare , scop sau folosire aduc un sprijin armatei şi a cărei distrugere ar aduce un avantaj militar

Cioban în timpul unui atac

Patru insurgenţi talibani au apărut la marginea unui pod şi au început să sape pentru a amplasa o bombă la marginea drumului. Deasupra lor era o dronă ce transmitea imagini comandamentului britanic.
La scurt timp, două avioane de lupta au apărut în zonă şi erau gata să distrugă luptătorii talibani. În momentul în care erau pregătiţi să ucidă talibanii s-a auzit un strigăt in radio: “Stop, opriţi focul – este un băiat cu capre care se apropie”
Parafrazat din: Marco Sassòli, Antoine Bouvier, Anne Quintin, Cum protejează legea în război? CICR, Geneva, 2011, pp. 2311-2312.

Declaraţia Universală a Drepturilor Omului

Pe 10 decembrie 1948 Adunarea Generală a Naţiunilor Unite a adoptat Declaraţia Universală a Drepturilor Omului (DUDO). Primele 30 de articole declară următoarele:

Toate fiinţele umane se nasc libere şi egale în demnitate şi în drepturi

De asemenea mai prevede că toată lumea – fără distincţie – are următoarele drepturi:

a. La viaţă, la libertate si la securitatea persoanei sale.
b. De a nu fi ţinut în sclavie
c. De a nu fi supus la torturi, nici la pedepse sau tratamente crude, inumane sau degrandante.
d. De a fi tratat egal în faţă legii
e. De a nu fi arestat, deţinut sau exilat în mod arbitrar
f. La un proces echitabil şi de a fi considerat nevinovat până la dovedirea vinovăţiei
g. De a nu fi pedepsit pentru o faptă care nu era considerată infracţiune la momentul comiterii
h. La intimitate
i. De a circula liber în interiorul sau exteriorul ţării
j. De a căuta azil în altă ţară pentru a scăpa de persecuţie
k. De a se căsători şi a avea o familie
l. De proprietate
m. De a practica în mod liber religia
n. De a gândi şi a se exprima în mod liber
o. De libertatea de întrunire si de asociere paşnică.
p. De a lua parte la conducerea treburilor publice ale ţării sale şi acces la instituţiile guvernamentale.
q. La muncă, de a lucra în condiţii favorabile
r. La un nivel de trai care să-i asigure sănătatea și bunăstarea
s. La educaţie

Deosebire între DIU şi Drepturile Omului

	DREPTURILE OMULUI	DIU
Când se aplică?		
Poate fi limitat sau suspendat?		
Cine este protejat?		
Cine este obligat?		

NU	**PERSOANE APARŢINÂND UNUI STAT**	**DA, ANUMITE DREPTURI PENTRU O PERIOADĂ LIMITATĂ DE TIMP**
ÎN TIMPUL CONFLICTULUI ARMAT	**GUVERNELE**	**GUVERNE, GRUPURI ARMATE, PERSOANE**
PERSOANE CARE NU PARTICIPĂ SAU NU MAI PARTICIPĂ LA CONFLICT	**TOT TIMPUL**	**NU**

Instrucţiuni pentru joc de rol : Nu vreau să mă întorc

REPORTERI	ACTORI
Alegeţi domeniul care doriţi să fie reprezentat (presă scrisă, TV, radio, etc) şi scrieţi un articol de presă despre fiecare scenă pe care "Actorii" o prezintă. Prezentaţi-l în faţa colegilor. Toată lumea trebuie să participe	Instrucțiuni pentru „Actori": jucați următoarele trei scenete, în ordine cronologică inversă, începând cu cea mai recentă. **2000: Un tânăr omoară patru persoane** În timpul unui conflict armat, un tânăr atacă și omoară un bărbat. Fără vreun motiv, tânărul omoară alte trei persoane care se aflau din întâmplare în zonă. **1999: Un copil este recrutat pentru a fi copil soldat** În țară are loc un conflict armat. Un copil stă afară pe strada pe care locuiește. Are o expresie tristă pe față și pare a fi adâncit în gânduri. Apare un prieten care vrea să îl convingă să se înroleze în armata a cărei membru este și el. După o vreme băiatul este convins iar prietenul lui îl duce să îl prezinte comandantului care îi dă o armă. **1998: Familia fericită** Tocmai a izbucnit un conflict armat în țară. Un băiat fericit este în sufrageria casei sale și se pregătește pentru a merge la școală. Le explică sorei și părinților săi că își dorește ca într-o zi să devină politician. Chiar când băiatul urma să iasă din casă un combatant dă buzna pe ușa din spate amenințând întreaga familie cu o armă. Tatăl îl confruntă pe luptător și se bat, este ucis, la fel și fiica lui. Mama fuge lăsând băiatul singur în casă.

Nu vreau să mă întorc

Naratorul: În ziua de astăzi mai mult de 300 000 de copiii participă în conflicte armate în cele patru colţuri ale globului. Aceşti băieţi şi fete, unii chiar de şapte ani, luptă alături de adulţi în forţe guvernamentale, grupări ale opoziţiei rebele şi armate de gherilă.

COMFORT CASSEL, FOST COPIL "SOLDAT"

Comfort: Mi-au ucis fratele; mi-au ucis bunica şi sora mai mică. Şi asta mă face să fac ceea ce nu trebuie să fac – ţi se poate întâmpla şi ţie. Dacă stai undeva şi auzi alţi oameni spunând "Ţi-au ucis mama; ţi-au ucis tatăl", vrei să te retragi. Vrei să spui "Îi voi răzbuna" – pentru a-mi salva, pentru a-mi recupera mama – dar nu se va întâmpla vreodată. Mi-am iubit bunica. Obişnuia să aibă grijă de mine – şi de fratele meu, de-asta am făcut-o. Dar nu am vrut să fac ceea ce nu trebuie să fac. Vreau să mă eliberez ; vreau să am o conştiinţă curată; vreau să am copii mici. Niciodată nu m-am împotrivit – a face ceea ce nu trebuie să fac. Nu.

ABRAHAM

Abraham: Mă numesc Hitler Ucigaşul, dar numele meu real este Abraham.

Intervievatorul: De ce te numeşti Hitler Ucigaşul?

Abraham: Este numele meu de luptă, numele meu în junglă.

Intervievatorul: Cine ţi l-a dat?

Abraham: Şeful.

Intervievatorul: Cine este Hitler?

Abraham: Nu ştiu. Ştiţi, m-am dus acolo pentru că mi-au ucis tatăl; aşa că m-am dus acolo să mă înrolez, pentru că şi prietenii mei se duceau. Aşa că m-am dus cu prietenii mei acolo să mă alătur lor.

Intervievatorul: Pentru că doreai să-l găseşti pe bărbatul care ţi-a ucis tatăl?

Abraham: Da.

Intervievatorul: Îl cunoşti?

Abraham: Da.

Intervievatorul: Şi ce ai făcut?

Abraham: L-am văzut şi a venit la mine să mă lupt cu el şi l-am ucis. Şi m-am dus în junglă, şi m-am alăturat oamenilor. M-am luptat pentru ei. Aşa că au văzut ce fac şi mi-au dat o armă.

Intervievatorul: Ai văzut mulţi oameni ucişi?

Abraham: Da.

Intervievatorul: Câţi?

Abraham: Mulţi oameni – ucişi mulţi, mulţi oameni. Oameni care nu luptă, oameni care nu sunt rebeli – şeful rebelilor i-a ucis.

Intervievatorul: Tu ai ucis oameni?

Abraham: Da.

Intervievatorul: Mulţi?

Abraham: Da.

Intervievatorul: Câţi?

Abraham: Zece, zece oameni.

Intervievatorul: Cum?

Abraham: Pentru că au venit să mă atace, aşa că m-am luptat cu ei; pentru că veniseră să mă ucidă.

Intervievatorul: Şi cum ai făcut asta?

Abraham: Veneau cu arme şi eu am înaintat, şi când toţi au venit şi Wolf a tras, noi l-am împuşcat. Voiam să fiu soldat pentru că mi-au ucis tatăl, aşa că m-am dus acolo să devin soldat.

Nu vreau să mă întorc

Colonel Binecuvântarea Mamei:
Numele meu este Colonel Abubakar Camarra, denumit în mod obişnuit Colonel Binecuvântarea Mamei.
Am 978 de bărbaţi sub comanda mea. Şi am în jur de 176 de Hitler Ucigaşul. Unii dintre ei au nouă ani, unii au zece, câţiva au unsprezece ani, cei mai mari au doisprezece. Ei merg în echipa de înaintare. Adică sunt în linia întâi a războiului.

Soldaţii care au peste 20, 21, 22, 23 de ani, când le zic să facă anumite operaţiuni ca acestea, le va fi mereu frică. Dar ca lui Hitler Ucigaşul, soldaţilor mici nu le este frică.

Am încredere în ei şi sunt cei mai buni, pentru că execută orice ordin le dau. Dar când zic "Bine, Hitler Ucigaşul, prinde omul!", înseamnă că te vor prinde. Deci am încredere în ei.

ABRAHAM
Abraham: A fost în regulă. Nu era niciun război. Totuşi, războiul a venit. Am pierdut, şi tatăl meu zăcea mort, iar sora şi mama mea au plecat departe. Aşa că m-am dus singur.

Intervievatorul: Ce făceai cu familia ta înainte de asta?

Abraham: Stăteam cu ei, mergeam la şcoală.

Intervievatorul: Ce ai vrea să faci?

Abraham: Aş vrea să merg la şcoală – să fiu în preajma cuiva oficial.

Intervievatorul: Să faci ce? Ce vrei să faci când o să fii un om mare?

Abraham: Vreau să lucrez, într-un birou.

Intervievatorul: Ţi-e dor de luptă? Ai vrea să te întorci?

Abraham: Să mă întorc vreodată? Nu, nu vreau să mă întorc acolo.

Intervievatorul: Dar Colonelul tău, Abu Bakar – el spune că dacă iţi zice să te întorci, trebuie să o faci.

Abraham: Da, trebuie să mă duc dar – dacă îmi spune să mă duc, nu mă voi duce, pentru că nu vreau să mă întorc acolo.

Intervievatorul: Dar el spune că daca nu îi respecţi ordinul, te va executa.

Abraham: Da, dar – dacă îmi spune să mă duc şi refuz, el nu poate să-mi facă nimic pentru că nu suntem în junglă – şi dacă îmi face ceva, voi îl veţi prinde.

Intervievatorul: Şi ce vei face?

Abraham: Nimic – Nu ştiu.

> Pentru ca răul să se petreacă, faptele câtorva oameni nu sunt suficiente; marea majoritate trebuie, de asemenea, să rămână indiferentă. Iar aceasta este ceva de care toţi suntem destul de capabili.
>
> – Tzvetan Todorov, 1994

Lanțul consencințelor

Alegeți o încălcare a DIU și faceți o diagramă a consecințelor pe care le-ar putea produce încălcarea. Câteva dintre consecințe ar putea apărea și în alte lanțuri de consecințe.

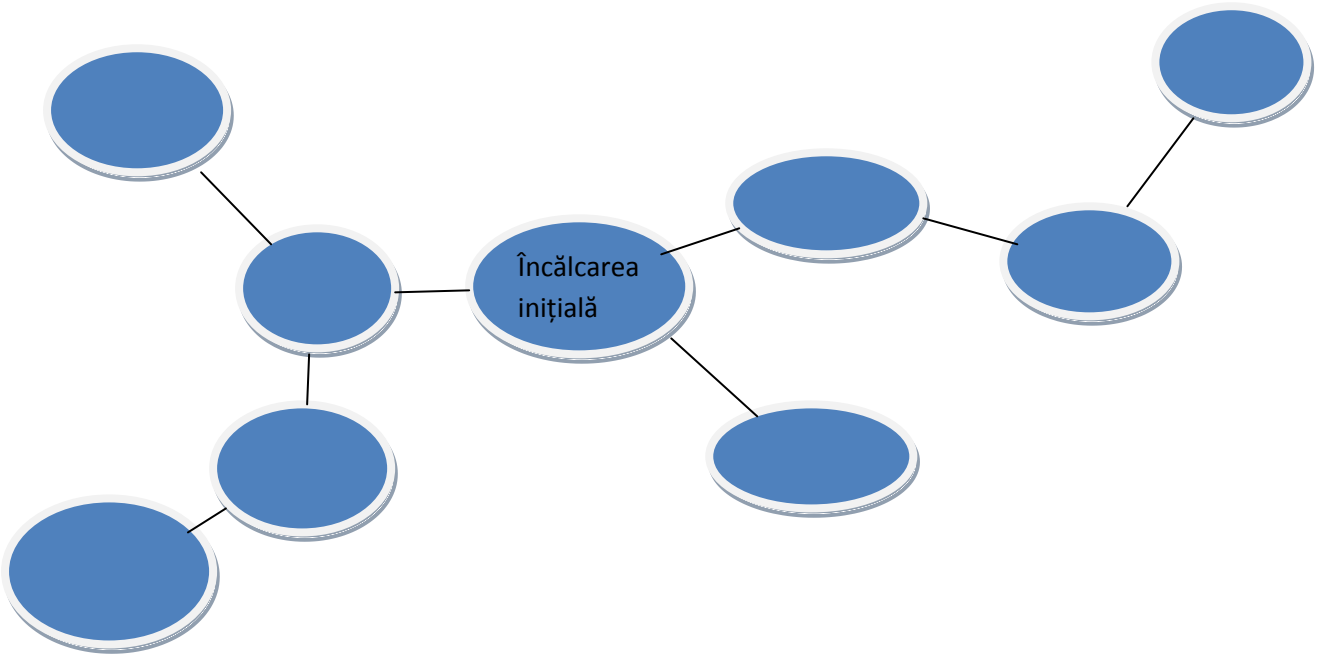

Exemplu din „Voci din război - 2”:
Există multe situații în care soldații și-au schimbat uniformele cu haine obișnuite.

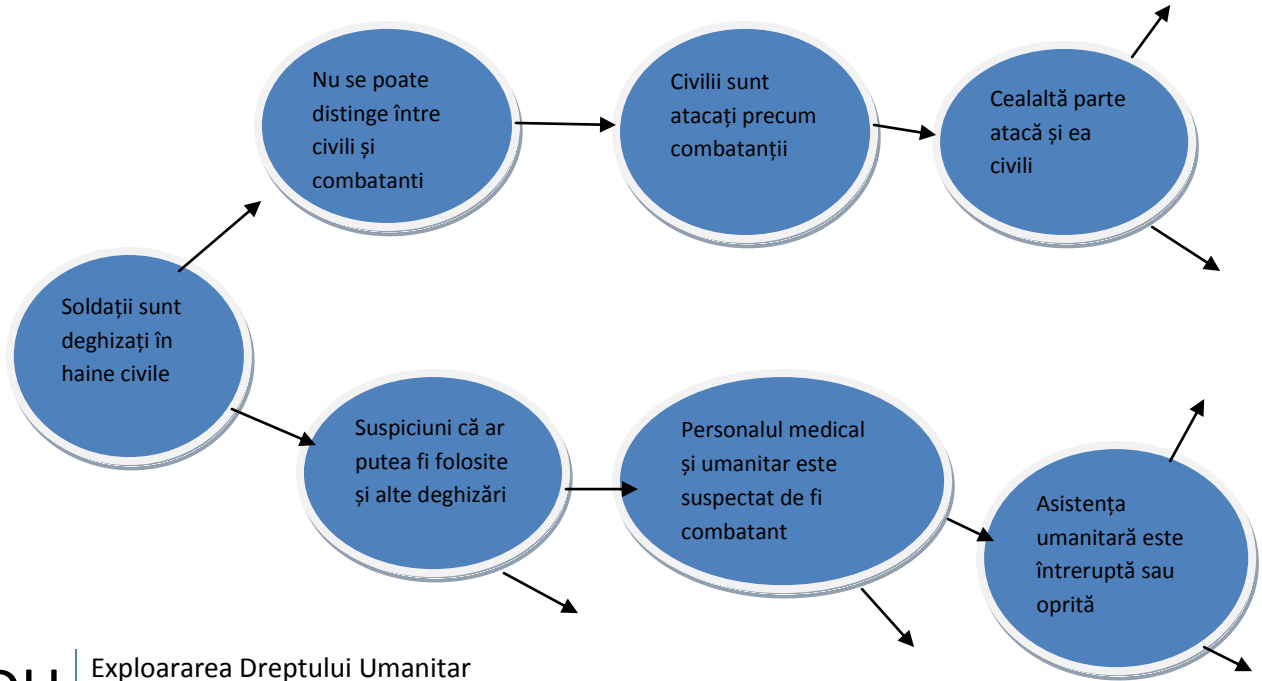

Consecințele uitării sau ale confruntării încălcărilor DIU

Ținând cont de poveştile auzite, ce efecte au asupra victimelor încălcările DIU:
> de a lua măsuri împotriva autorilor?
> de a nu lua măsuri împotriva autorilor ?

Ținând cont de poveştile auzite, ce efecte au asupra autorilor încălcările DIU:
> de a lua măsuri împotriva lor?
> de a nu lua măsuri împotriva lor?

Ținând cont de poveştile auzite, ce efecte au asupra societăţii încălcările DIU:
> de a lua măsuri împotriva autorilor?
> de a nu lua măsuri împotriva autorilor?

Opinii privind modul în care ar trebui tratate persoanele care au încălcat DIU

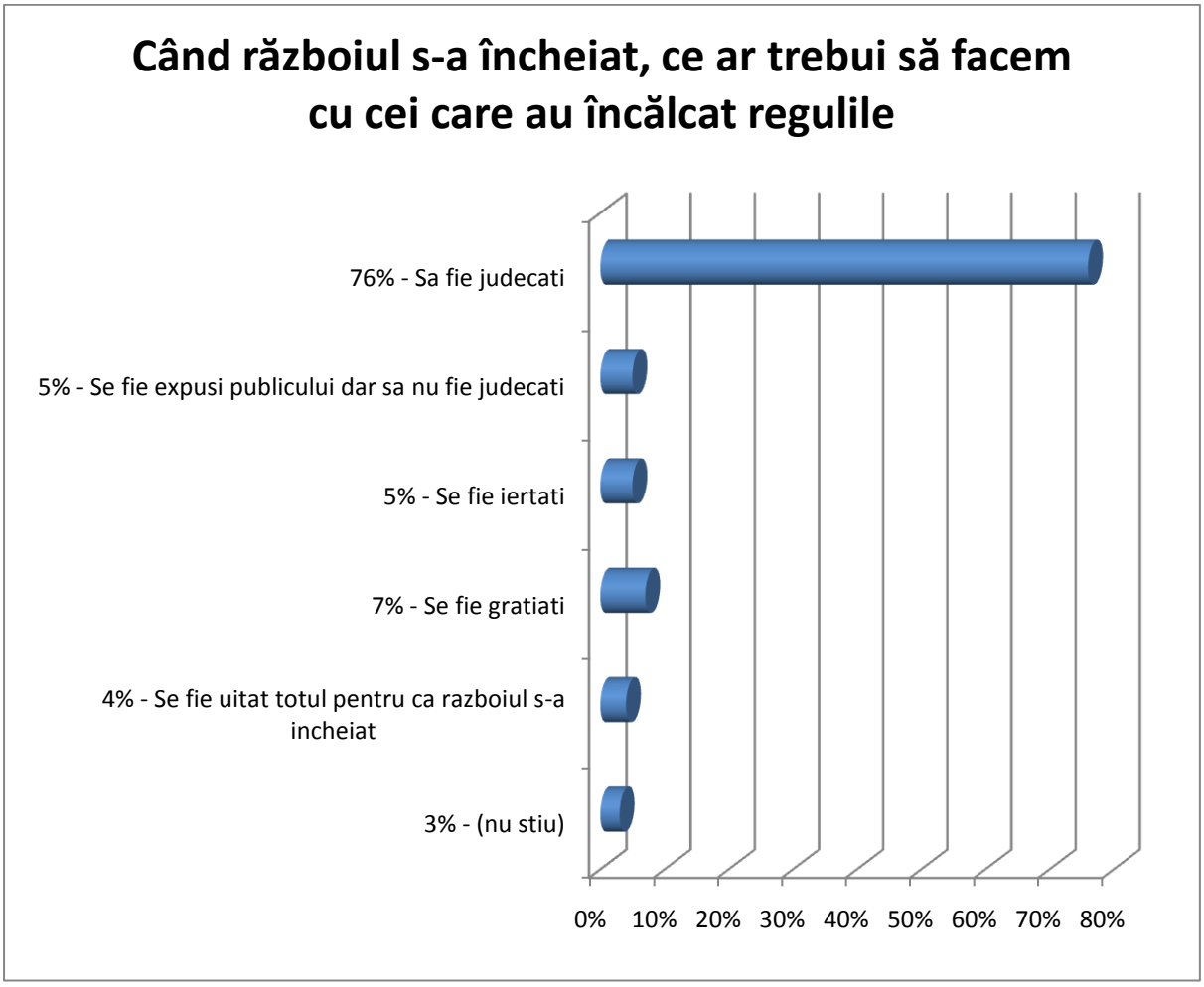

În 1998-1999, Comitetul Internațional de Cruce Roșie a desfășurat un sondaj de opine numit *Oamenii despre război* în 16 țări (12 dintre ele experimentaseră recent conflicte armate). Acest grafic prezintă opiniile respondenților.

Diferenţa dintre DIU şi Drepturile Omului

Set Fraze 1

Acestea pot fi instanţe naţionale[2]	Aceste instanţe sunt[1]	responsabile pentru
grave încălcări	încearcă să pedepească persoanele	care au comis
sau tribunale internaţionale/instanţe		

Set Fraze 2

comandanţii militari iau măsuri	care săvârşesc grave încălcări	căutarea şi anchetarea
Guvernul este	care interzic şi pedepsesc gravele încălcări	Trebuie să se asigure că
săvârşesc grave încălcări	responsabil pentru adoptarea legilor naţionale	persoane acuzate de
împotriva celor aflaţi în subordine	Este responsabil pentru	

Set Fraze 3

şi trebuie oprite violenţele	aduşi la curtea marţială	Care au comis grave încălcări
sunt responsabili pentru monitorizarea aplicării DIU	să adopte măsuri disciplinare	Comandanţii forţelor armate sau a grupurilor armate[1]
Persoanele aflate sub autoritatea lor	Trebuie să raporteze[2]	Sunt la rândul lor responsabili[3]
toate încălcările legii		

Numerele indică începutul frazei.

Dacă vă întreabă participanţii...

Puteţi folosi următoarele sugestii pentru a ajuta cursanţii să analizeze întrebările pe care le pot adresa chiar ei, cu referire la motivul pentru care ţările acceptă regulile războiului.

În majoritatea cazurilor folosirea metodei "Nu există răspunsuri uşoare" este recomandată pentru astfel de întrebări. În plus, puteţi folosi câteva din abordările sugerate aici, dacă vă permite timpul.

1. Dacă eu câştig un război, de ce trebuie să respect regulile care îmi limitează comportamentul?

a. Ţine cont de interesul pe termen lung al ţării tale. Vrei să fii privit de comunitatea internaţională ca un criminal?
b. Ce se întâmplă dacă armata ta începe să piardă? (Luaţi în considerare exemple istorice de armate care credeau că nu pot pierde, dar până la urmă au fost învinse). Ce se va întâmpla atunci când oamenii tăi vor avea nevoie de protecţie?
c. Câteva motive pentru respectarea legilor includ: respectul pentru demnitatea umană, obligaţiile legale, profesionalismul, îmbunătăţirea perspectivelor de pace, riscul de a ajunge în faţa instanţei, valorile necesare pentru păstrarea disciplinei în rândul propriei armate, redobândirea sprijinului populaţiei din zonele de luptă şi a opiniei publice, reciprocitate pozitivă, posibilitatea ca alte state să intervină.
d. Chiar dacă grupurile armate nu au participat la conceperea normelor dreptului internaţional umanitar, ca parte la conflict, au aceleaşi motive de a se conforma şi respecta aceste norme. Motivele pentru care un grup armat ar respecta aceste reguli ar putea fi: dorinţa de a câştiga sprijinul populaţiei din zona de conflict şi o bună părere a comunităţii internaţionale.

2. Dacă aceste reguli sunt încălcate în permanenţă, de ce mai există?

a. Acestea nu sunt încălcate în permanenţă. Majoritatea timpului sunt respectate.
b. Respectarea regulilor este prezentată la televizor? De obicei încălcările ajung în atenţia opiniei publice.
c. Chiar dacă nu sunt respectate la perfecţiune, aceste reguli protejează mulţi oameni.
d. Atunci când regulile sunt încălcate, motivul este adesea acela că părţile nu se tem de sancţiuni. Din acest motiv, este necesar ca naţiunile să îşi educe forţele militare şi publicul larg în spiritul DIU, implementarea acestuia să fie supravegheată şi legea să fie aplicată.

Dacă vă întreabă participanţii...

3. De ce să irosim resursele pe prizonierii inamici?

a. Dacă nu ajutăm prizonierii inamici, ce înseamnă acest lucru pentru oamenii tăi, care devin prizonieri ai inamicului?
b. Dacă oferim prizonierilor condiţiile minime de trai, acest lucru nu afectează în mod deosebit propria capacitate de luptă.

4. Cine aplică aceste reguli?

a. În principal, responsabilitatea pentru asigurarea respectării acestor reguli aparţine părţilor aflate în război (state sau grupuri armate aflate în conflict).
b. În plus, acolo unde apar încălcări, este dreptul şi obligaţia oricărui stat care a semnat Convenţiile să acţioneze pentru împiedicarea lor şi pedepsirea celor care comit încălcări grave.
c. Comunitatea internaţională a jucat un rol din ce în ce mai important în aplicarea DIU prin înfiinţarea unor mecanisme internaţionale precum tribunalele internaţionale.

Ciobanul salvat de atac

Sursă: Cioban afghan rătăcit a oprit un atac mortal împotriva Talibanilor ce îngropau bombe la marginea drumului. Michael Evans, Times Online, 5 mai 2009, disponibil la http://www.timesonline.co.uk/news/world/asia/article6222494.ece

Cioban afghan a oprit un atac mortal asupra talibanilor ce îngropau bombe la marginea drumului

Patru insurgenţi talibani au apărut la un capăt al podului de pe drumul Cowboys şi au început să sape o groapă la marginea drumului. Deasupra lor, la o înălţime de 2750 m se afla un aparat de zbor fără pilot Hermes care trimitea poze comandamentului britanic.

La scurt timp, două F16 aparţinând aviaţiei militare belgiene au ajuns în zonă şi erau gata să spulbere luptătorii talibani. În momentul în care intenţionau să atace au auzit în radio un ţipăt: "Stop, opriţi focul – un băiat cu capre se apropie."

Un tânăr cioban afghan cu câteva capre mergea către pod. Lumea părea că statea pe loc. Piloţii au rămas în alertă. Talibanii au continuat să îngroape explozibilul şi cu o frustrare din ce în ce mai mare ofiţerii britanici urmăreau – din camera de operaţiuni ce se afla în apropierea podului, în sediul tactic aflat în Baza Operaţională Înaintată Delhi aflată în nord şi din tabăra Bastion, baza principală aflată in Helmand – progresul lent al ciobanului.

(...) Cea mai apropiată bază este Baza de patrulă Hassan Abad (...) iar podul este Podul Trei.

Cu toate că insurgenţii erau conştienţi de prezența avioanelor nu s-au oprit – doi dintre ei au continuat să îngroape bombele, în timp ce al treilea a început să meargă cu spatele, având un fir în mână, până a dispărut din vedere. Al patrulea, aparent liderul, a plecat pe o motocicletă.
Într-un final ciobanul a părăsit în siguranţă zona iar avioanele au primit ordinul de atac. În loc să arunce o bombă de 200 de kg care ar fi distrus podul, unul din avioane a coborât şi a atacat zona în care se aflau cei doi talibani cu gloanţe de 30mm. Cei doi insurgenţi au murit.

Talibanul care ţinea firul s-a urcat pe o motocicletă iar drona Hermes a început să îl urmărească trimițând poze avioanelor aflate în aer. Bărbatul a intrat într-o clădire pentru a-şi schimba hainele, pornind apoi spre un loc cunoscut drept centru de comandă taliban. A fost lăsat să scape.
A doua zi la ora 4.30, 100 de soldaţi de la baza Hassan Abad se îndreptau spre Podul Trei. Erau însoţiţi de doi specialişti în dezamorsarea bombelor ai marinei SUA. Este posibil ca în timpul nopţii mai mult explozibil să fi fost îngropat de către talibani. Fiecare unitate de patrulare are un soldat cu un detector de metale. Acesta scanează solul apoi ceilalţi soldaţi îl urmează, conştienţi fiind că Talibanii îi urmăresc din lanurile de mac şi grâu. Drona Hermes 450, cu acel zgomot liniştitor şi familiar ne urmărește progresul.
Am ajuns la Podul Trei fără să fim împuşcaţi. Drumul – două mile în linie dreaptă – a durat aproximativ 5 ore, parţial din cauza unei clădiri, suspectată că ar fi fost folosită de talibani, ce a trebuit cercetată.
Soldaţii s-au răspândit pentru a controla zona şi pentru a se asigura că nu este nimeni ascuns care ar putea detona bomba.
Locotonentul Ed Hattersley, 25 de ani, se apropie de zona în care se află explozibilul, se întinde complet pe pământ şi scobeşte usor, cu un cuţit, pământul îndepărtând praful cu o pensulă. Când este sigur că se află explozibil în acea zonă cei doi experţi ai marinei militare SUA trec la treabă. Ei descoperă patru obuze de mortier pline cu explozibil legate între ele.
Fără nici un fel de protecţie specială ridică bomba şi se îndepărtează de Podul Trei. Amplasează propriul explozibil în jurul bombei, se îndepărtează şi dau semnalul: "Șaizeci de secunde, capul jos (…) degetele-n urechi, capetele cu căşti băgate în piept."

Bomba este distrusă şi ne întoarcem în bază. Explozibilul a fost amplasat ieri la ora 17, acum este 11.30. Peste 100 de oameni sunt epuizaţi de o misiune de peste şapte ore.

A fost o singură bombă – mai există o mulţime

Sursă: Marco sassoli, Antoine Bouvier, Anne Quintin, How does Law Protect in War? ICRC, Geneva, 2011, p 2311 - 2312

Ciobanul salvat de atac

Principiile legale şi analiza:
În timpul unui atac militar soldaţii/piloţii/comandanţii trebuie să vizeze doar obiective militare. În momentul în care au stabilit că ţinta lor este legitimă, atacatorii au obligaţia de a limita numărul de victime civile şi prejudiciul adus proprietăţii civile alegând cu atenţie când şi cum (cu ce arme şi prin ce tactici) vor desfăşura atacul. Principiul proporţionalităţii, distincţiei şi al precauţiei dictează această gândire.
Dacă aplicăm aceste principii cazului de faţă putem spune că:

- Insurgenţii care amplasau bomba la marginea drumului erau obiective militare – **principiul distincţiei**
- Prezenţa băiatului în zonă însemna că un atac asupra insurgenţilor ar fi ucis civili (băiatul) şi ar fi distrus proprietatea civilă (caprele). Comandanții și piloții au trebuit să evalueze dacă pierderea de vieți omenești și pagubele materiale ar fi excesive în raport cu avantajul militar obținut prin uciderea insurgenților – **principiul proporționalității.**
- Prin amânarea atacului comandantul a conservat viaţa băiatului, reușind să atingă şi obiectivul propus – **principiul precauţiei**

În acest caz preţul plătit de atacatori pentru salvarea băiatul a luat forma unei operaţiuni riscante de dezamorsare a unei bombe. Aşteptând ca ciobanul să părăsească zona a însemnat că atacatorii nu au mai putut ucide insurgenţii; de asemenea viaţa piloţilor a fost pusă în pericol. Atacatorii ar fi putut decide să nu anuleze atacul. Atâta timp cât pierderea de vieţi omeneşti şi distrugerea proprietăţii civile înregistrată nu era excesivă în relaţie cu avantajul militar obţinut, o asemenea decizie ar fi fost legală conform DIU

DIU şi dreptul internaţional al drepturilor omului – cuprins şi complementaritate

Dreptul internaţional umanitar (DIU) şi dreptul internaţional al drepturilor omului sunt complementare. Împreună furnizează un cadru pentru protejarea cuprinzătoare a oamenilor în situaţii violente

Dreptul internaţional al drepturilor omului se aplică întotdeauna şi în toate circumstanţele, tuturor persoanelor supuse jurisdicţiei unui Stat. Scopul acestuia este de a proteja indivizii de comportamentul arbitrar al Statului. Astfel, dreptul internaţional al drepturilor omului continuă să se aplice şi pe durata conflictelor armate

Cu toate acestea, tratatele privind drepturile omului autorizează derogări, în condiţii stricte, de la unele drepturi pe durata „situaţiilor de urgenţă ce ameninţă viaţa unei naţiuni", conflictul armat reprezentând în mod sigur un exemplu. Cu alte cuvinte, anumite drepturi (libertatea de a călători, libertatea şi securitatea personală, libertatea de asociere, etc.) pot fi limitate sau suspendate pe durata situaţiilor de urgenţă publică, dar numai „proporţional cu condiţiile impuse de situaţia respectivă" (atât teritorial cât şi temporal). Cu toate acestea, rămâne un nucleu de drepturi ce nu pot fi suspendate niciodată şi în niciun fel de condiţii:

- dreptul la viaţă
- interzicerea torturii
- interzicerea tratamentului inuman
- interzicerea tratamentului umilitor sau degradant
- interzicerea sclaviei
- interzicerea aplicării retroactive a legii

Pe de altă parte, pe durata desfăşurării unui conflict armat, intră în vigoare un sistem legislativ special, şi anume DIU. Scopul principal al dreptului internaţional umanitar este acela de a proteja viaţa, sănătatea şi demnitatea civililor sau a combatanţilor care nu mai sunt implicaţi în ostilităţi (combatanţii capturaţi, răniţi sau bolnavi), şi de a limita drepturile părţilor participante la un conflict de a utiliza metode de război alese după criteriile proprii. Scopul este acela de a limita suferinţa şi distrugerile provocate de conflictele armate. În acest mod, se poate spune despre DIU că protejează nucleul de bază al drepturilor omului pe durata conflictelor armate.

	DREPTURILE OMULUI	**DIU**
Când se aplică?	tot timpul	în timpul conflictelor armate
Poate fi limitat sau suspendat?	posibil în timpul stărilor de necesitate, cu excepţia drepturilor fundamentale	nu este posibil
Pe cine protejează ?	persoane aflate sub protecţia unui stat	persoane care nu participă sau nu mai participă la conflict
Pe cine obligă?	guvernele	guverne, grupuri armate, persoane

DIU şi dreptul internaţional al drepturilor omului – cuprins şi complementaritate

DREPTUL INTERNAŢIONAL AL DREPTURILOR OMULUI

Prima manifestare a dreptului internaţional al drepturilor omului poate fi găsită în secolul al optsprezecelea. Într-adevăr Declaraţia franceză a Drepturilor Omului şi Cetăţeanului din 1789 şi Carta Americană a Drepturilor din 1791 marchează împreună începuturile drepturilor omului. Ulterior, sub influenţa Naţiunilor Unite (ONU) şi a Declaraţiei Universale a Drepturilor Omului din 1948, dezvoltarea drepturilor omului a început cu adevărat.

În 1966 au fost semnate două Pacturi foarte importante: Pactul Internaţional asupra Drepturilor Civile şi Politice (prima generaţie a drepturilor omului) şi Pactul Internaţional asupra Drepturilor Economice, Sociale şi Culturale (a doua generaţie de drepturi ale omului).

Primul pact repezintă dreptul comun. Acesta a servit drept model pentru multe alte tratate cât şi carte naţionale ale drepturilor şi libertăţilor. Cel de-al doilea, pe de altă parte, a fost supus limitării datorate potenţialului de dezvoltare din fiecare ţară şi caracteristicilor regionale.

Cea de-a treia generaţie de drepturi ale omului implică noi drepturi universale cum ar fi dreptul la dezvoltare, la pace, la mediu înconjurător sănătos, etc. Mulţi jurişti nu le consideră drepturi în adevăratul sens al cuvântului.

Drepturile omului au fost recunoscute de asemenea prin intermediul organizaţiilor regionale: Consiliul Europei, Organizaţia Statelor Americane, Organizaţia Unităţii Africane. A se vedea de asemenea şi declaraţia de la Cairo a Drepturilor Omului (1990 – Organizaţia Conferinţei Islamice).

Majoritatea acestor instrumente asigură mecanisme de implementare, fie sub forma unor organisme juridice (Curtea Europeană a Drepturilor Omului, Curtea Inter-Americană a Drepturilor Omului) sub forma unor entităţi cvasi-juridice (Comisia Naţiunilor Unite pentru Drepturile Omului, Comisia Africană a Drepturilor Omului şi Popoarelor), sau sub forma unor organe subordonate (Comisia ONU pentru Drepturile Omului).

DREPTUL INTERNAŢIONAL UMANITAR

DIU mai este cunoscut ca „dreptul în război" sau „dreptul conflictului armat" este un set de norme juridice internaţionale cu scopul de a limita suferinţele cauzate de război. Realizează acest lucru prin:

- Reglementarea modului în care se desfăşoară luptele, în special prin limitarea mijloacelor şi metodelor de luptă
- Protejarea persoanelor care nu mai participă la luptă, în special a civililor, răniţilor, bolnavilor şi naufragiaţilor, prizonierilor de război şi alte persoane aflate în detenţie ca urmare a conflictului

Acest set de norme juridice a fost elaborat din surse variate

- În anumite cazuri, reguli nescrise bazate pe obiceiuri locale reglementează comportamentul în timpul conflictului armat
- În alte cazuri, părţile aflate în război încheie acorduri bilaterale
- Statele, în anumite cazuri, emit norme pentru armatele proprii

DIU şi dreptul internaţional al drepturilor omului – cuprins şi complementaritate

Astfel de reguli erau în general valabile pentru o singură bătălie sau un conflict. Mai mult, aceste reguli nu erau uniforme, variau în funcţie de perioadă, loc şi tradiţie.
Convenţia de la Geneva din 1864 a pus bazele dreptului internaţional contemporan. Din momentul adoptării acestui tratat, legea a continuat să evolueze constant pentru a limita devastările cauzate de avansul tehnologic al armelor şi noile tipuri de conflict. Astăzi cele patru Convenţii de la Geneva din 1949 şi Protocoalele Adiţionale din 1977 sunt tratatele fundamentale ale DIU.

DIU menţine o balanţă pragmatică şi realistă între necesitatea militară şi principiile umanităţii. Realizează acest lucru prin interzicerea cauzării de suferințe, rănirii sau distrugerii care nu este necesară pentru îndeplinirea unui scop militar legitim.

DIU este aplicabil doar în cazul conflictelor armate. Normele DIU reglementează atât conflictele armate internaţionale cât şi pe cele interne. Cu toate acestea, nu acoperă situaţiile de tulburări sau tensiuni interne precum revoltele sau actele sporadice de violenţă care nu ajung la nivelul unui conflict armat.

DIU se adresează realităţilor conflictului armat şi reglementeză doar acele aspecte ce ţin de domeniul umanitar (jus in bello – dreptul în război). Nu ţine cont de legalitatea folosirii forţei (jus ad bellum – dreptul la război); astfel DIU se aplică egal tuturor părţilor la conflict.

Toate părţile care participă la conflict trebuie să respecte DIU. Mai mult, statele părţi ale instrumentelor DIU sunt obligate să se asigure de respectarea DIU şi să prevină şi suprime încălcările legii şi să îi caute şi să îi pedepească pe cei responsabili de grave încălcări ale DIU.

La nivel internaţional au fost adoptate măsuri pentru asigurarea respectării DIU. Un corp permanent, Comisia Internaţională pentru Constatarea Faptelor, a fost creată în 1991 cu scopul principal de a investiga acuzaţiile privind gravele încălcări şi alte încălcări serioase ale DIU. De la începutul anilor 1990 tribunale penale internaţionale şi “internaţionalizate”au fost constituite în diverse părţi ale lumii pentru a încerca pedepsirea persoanelor care au comis astfel de infracţiuni. În 1998 comunitatea internaţională a creat primul tribunal internaţional permanent, având jurisdicţie asupra celor mai grave infracţiuni internaţionale, neţinând cont de locul comiterii acestora.

Copii soldaţi şi dreptul internaţional

Atât DIU cât şi dreptul internaţional al drepturilor omului extind protecţia oferită copiilor afectaţi de conflictul armat. Dacă protecţia oferită de către dreptul internaţional al drepturilor omului prevede în nucleul de bază drepturile copiilor, DIU este adresat nevoilor speciale ale copiilor aflaţi în cadrul unui conflict armat.

Ambele ramuri de drept conţin reguli privind participarea copiilor în cadrul unui conflict armat.

În calitate de copii soldaţi, implicarea lor poate consta în ajutarea combatanţilor (transportarea armelor, misiuni de recunoştere, livrarea unor mesaje, etc) sau participarea efectivă la luptă.
Cele două Protocoale adiţionale la Convenţiile de la Geneva (Protocolul Adiţional I şi Protocolul Adiţional II) din 8 iunie 1977, au fost primele tratate internaţionale care au adresat această problemă.
Protocolul adiţional I, care prevede norme pentru desfăşurarea conflictelor armate internaţionale, cere guvernelor să ia toate măsurile posibile pentru a împiedica participarea directă a copiilor sub 15 ani la conflictul armat. Interzice în mod expres recrutarea acestora în forţele armate şi încurajează guvernele în momentul în care recrutează copii cu vârste între 15 şi 18 ani să prioritizeze recrutarea celor din urmă. Protocolul adiţional II ce prevede reguli pentru conflictele armate interne face un pas înainte pentru protejarea copiilor, interzicând recrutarea şi participarea efectivă a minorilor sub 15 ani în timpul luptelor.
Dreptul Internaţional al Drepturilor Omului se adresează acestei probleme prin Convenţia ONU privind Drepturile Copiilor din 1989, folosind vârsta de 15 ani drept vârstă minimă de recrutare. De fapt, această lege foloseste regulile DIU aplicabile în cadrul conflictului armat internaţional. Astfel, precum Protocolul Adiţional I, cere guvernelor să ia toate măsurile posibile pentru a împiedica participarea directă a copiilor sub 15 ani la conflictul armat, interzice în mod expres recrutarea acestora în forţele armate şi încurajează guvernele în momentul în care recrutează copii cu vârste între 15 şi 18 ani să prioritizeze recrutarea celor din urmă.
De la început Convenţia a atras critici dure. În primul rând este singura convenţie privind Drepturile Copiilor ce se abate de la definiţia generală că un copil este o persoană ce nu a împlinit încă 18 ani, în ciuda faptului că reglementează una dintre cele mai dure situaţii în care se poate afla un copil – conflictul armat. Mai mult, această Convenţie nu aduce nimic nou şi riscă să distragă atenţia comunităţii internaţionale de la regulile mai dure reglementate de Protocolul Adiţional II.
Sub aspectul criticilor aduse şi în conformitate cu atenţia şi îngrijorarea comunităţii internaţionale privind starea copiilor afectaţi de conflicte armate, o iniţiativă a fost concepută pentru mărirea vârstei de recrutare şi participare la 18 ani.
După mai mult de 10 ani de eforturi internaţionale, Protocolul Opţional al Convenţiei privind Drepturile Copiilor privind implicarea copiilor în cadrul conflictelor armate a fost adoptat în 2002. Protocolul Opţional cere guvernelor să facă tot ce este posibil ca persoanele care fac parte din forţele armate şi nu au împlinit vârsta de 18 ani să nu participe direct la conflict. Protocolul a mărit şi vârsta pentru recrutarea obligatorie la 18 ani şi cere guvernelor să ridice vârsta de recrutare voluntară de la 15 ani. Mai mult, grupurile armate nu ar trebui, în nici o circumstanţă să folosească sau să recruteze persoane care nu au împlinit 18 ani.
Ridicarea limitei de vârstă de la 15 la 18 ani pentru participarea la conflicte armate reprezintă o întărire a protecţiei oferite de DIU. Consolidează dorinţa comunităţii internaţionale de a apăra copii de ororile conflictelor armate şi în particular să împiedice participarea acestora la luptă.

MISIUNEA
Comitetul Internațional al Crucii Roșii (CICR) este o organizație imparțială, neutră și independentă a cărei misiune umanitară este exclusiv de a proteja viața și demnitatea victimelor conflictelor armate și a altor situații de violență și de a le oferi asistență.CICR, de asemenea, se străduiește să evite suferința prin promovarea și consolidarea dreptului umanitar și universale principiile umanitare. Înființat în 1863, CICR se află la originea a Convențiilor de la Geneva și Mișcării Internaționale de Cruce Roșie și Semilună Roșie.
CICR conduce și coordonează activitățile internaționale realizat de Mișcarea în conflicte armate și alte situațiile de violență.